

22. 12. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K některým změnám obchodního zákoníku od 1. 1. 2012

Dne 27.11. 2011 byl zveřejněn ve Sbírce zákonů zákon č. 351/2011 ze dne 27.10. 2011, kterým se s účinností od 1.1. 2012 mění zákon č. [513/1991](#) Sb., v platném znění (obch. zákoník). Účelem tohoto příspěvku je stručně obeznámit čtenáře alespoň s některými změnami, které tato novela přináší.

Novela si klade za cíl

- zjednodušit pravidla pro formální ukončení činnosti podnikatelů, kteří reálně nevykonávají činnost a ulehčit proces jejich likvidace,
- zvýšit právní jistotu vlastníků prostor, ve kterých mají tyto podnikatelé své sídlo nebo místo podnikání,
- zvýšit právní jistotu při operacích typu finanční asistence, a zároveň
- mění některé povinnosti osob zapisovaných do obchodního rejstříku.

Platnost právního titulu k užívání prostor uvedených jako sídlo nebo místo podnikání

Místem podnikání podnikající fyzické osoby se po novele rozumí také místo zapsané i v jiném zákonem upravené evidenci než v obchodním rejstříku (§ 2 odst. 3 obch. zák.). Jedná se např. o živnostenský rejstřík.

Novela dále stanovuje povinnost podnikatele mít po celou dobu podnikání právní důvod užívání prostor, ve kterých má své sídlo nebo místo podnikání (§ 2 odst. 3 obch. zák.).

Povinnost prokazovat oprávnění k užívání zmíněných prostor sice mají v současné právní úpravě podnikatelé při návrhu na zápis sídla do obchodního rejstříku, v zákoně však výslovně chyběla povinnost mít tento titul po celou dobu užívání prostor. Novela tak explicitně doplnila chybějící hmotněprávní úpravu dokládající povinnost disponovat po celou dobu takovýmto platným právním titulem. Podnikatel pak bude povinen na výzvu soudu tento titul doložit a bude případně vyzván, aby své sídlo přemístil do prostor, ke kterým tento titul má. Pokud podnikatel výzvě nevyhoví, hrozí mu zrušení s nařízením likvidace (§ 29 odst. 6 obch. zák.).

Cílem je zabezpečení lepší ochrany vlastníků či uživatelů prostor, ve kterých mají sídlo tzv. prázdné společnosti. Jejím účelem je zároveň lépe chránit vlastníky takovýchto prostor, pokud např. po zápisu do obchodního rejstříku dojde k výpovědi nájemní smlouvy nebo jinému ukončení nájemní či jiné smlouvy.

Povinnost předkládat právní titul k užívání zmíněných prostor nebude nutné dokládat v případě, že takovýto důvod užívání prostor bude zjistitelný z informačních systémů veřejné správy nebo jejich částí, které jsou veřejnými evidencemi, rejstříky nebo seznamy (např. katastr nemovitostí).

Souhlas s umístěním sídla nebo místa podnikání do obchodního rejstříku se od 1.1. 2012 předkládá s ověřeným podpisem

Pokud bude spolu s návrhem na zápis změny sídla nebo místa podnikání do obchodního rejstříku přikládáno pouze písemné prohlášení vlastníka nebo jiné osoby oprávněné nakládat s touto nemovitostí, bytem či nebytovým prostorem, nesmí být toto prohlášení starší než 3 měsíce a podpis vlastníka nebo oprávněné osoby musí být úředně ověřen. Cílem je zejména zamezit možnosti, aby byly do obchodního rejstříku zapisované sídla společností na základě podvržených nebo neaktuálních prohlášení.

Vyhláška upravující formuláře pro zápis změn do obchodního rejstříku bude obsahovat pouze základní náležitosti

Doposud byla podoba formulářů k podání návrhu na zápis změn do obchodního rejstříku přílohou vyhlášky č. [250/2005](#) Sb., v platném znění. Pokud došlo ke změně tohoto formuláře, bylo nutné těžkopádným legislativním procesem upravovat tuto vyhlášku. V budoucnu bude vyhláška upravovat pouze základní náležitosti formuláře (§ 32 odst. 4 obch. zák.). Závaznou podobu formulářů pak hodlá Ministerstvo spravedlnosti zveřejňovat na internetových stránkách.

Rodné číslo osoby zapisované do obchodního rejstříku nebude na výpisech z obchodního rejstříku zveřejňováno

Rodné číslo zapisované osoby sice bude nadále zapisováno do obchodního rejstříku, nebude však uváděné ve výpisu z obchodního rejstříku ani zveřejňováno v obchodním věstníku. Pokud bude rodné číslo uvedené v listinách, které se zakládají do sbírky listin, zveřejní se tyto listiny postupem podle obch. zák. včetně rodného čísla. Rodné číslo se bude zapisovat jenom do vnitřní části informačního systému obchodního rejstříku. Tato změna se promítla do nového odst. 2 ustanovení § 28 obch. zák.

Rodné číslo a datum narození zapisované do obchodního rejstříku u fyzické osoby

U fyzických osob byl doposud při zápisu do obchodního rejstříku podle § 35 písm. d) obch. zák. uváděn datum narození nebo rodné číslo. Od 1. 1. 2012 se bude v rámci zápisu do obchodního rejstříku uvádět nejenom datum narození, ale i rodné číslo, pokud bylo této osobě přidělené. Rodné číslo však, jak bylo naznačeno výše, nebude zveřejňováno ve veřejné části obchodního rejstříku.

Místo podnikání zapisované do obchodního rejstříku u podnikajících fyzických osob

Doposud bylo u podnikatele - fyzické osoby možné do obchodního rejstříku zapsat bydliště a místo podnikání, lišilo-li se od bydliště. Od 1. 1. 2012 zákonodárce vymezuje, že u podnikající fyzické osoby se zapisuje pouze místo podnikání jako údaj o podnikání, u fyzické osoby nepodnikatele pouze její bydliště.

Odpadá povinnost ukládat do sbírky listin podpisové vzory

Odpadá povinnost ukládat do sbírky listin podpisové vzory osob, které jsou oprávněné jednat jménem právnické osoby. Cílem je snížit počty případů, kdy docházelo k zneužívání podpisu osoby z takto zveřejněného podpisového vzoru.

Možnost žádat výmaz podpisových vzorů ze sbírky listin

Rejstříkový soud je povinen na žádost osoby, která má ve sbírce listin založen podpisový vzor jako

a) osoba oprávněna jednat jménem právnické osoby,

b) vedoucí organizační složky právnické osoby,

odstranit všechny tyto listiny ze sbírky listin. Tato povinnost se vztahuje na listiny uložené do sbírky listin před účinností této novely (čl. II. novely - přechodné ustanovení).

Počínaje tímto datem odpadá manželům povinnost zakládat do sbírky listin smlouvu o rozdělení příjmů z podnikání (§ 38i odst. 1 písm. k) obch. zák.).

Listiny ukládané do sbírky listin bude stačit předložit v jednom vyhotovení

S účinností novely odpadá povinnost předkládat listiny, jimiž se dokládá návrh na zápis do obchodního rejstříku do sbírky listin, ve dvojím vyhotovení. Vzhledem k tomu, že je sbírka listin vedena v elektronické podobě, byla by nyní povinnost předkládat listiny ve dvojím vyhotovení nadbytečná.

Presumpce projednání a schválení odstoupení člena statutárního orgánu ve společnostech, ve kterých vykonává působnost valné hromady jediný společník

Pokud jediný společník vykonává působnost valné hromady neschválí na žádost osoby, která je statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo členem jiného orgánu společnosti, jiný okamžik zániku její funkce, končí výkon funkce uplynutím 2 měsíců ode dne doručení tohoto oznámení o odstoupení jedinému společníkovi této společnosti (§ 66 obch. zákoníku).

Tato úprava řeší spornou otázku, ke kterému okamžiku končí funkce člena statutárního či jiného orgánu. Ustanovení tedy explicitně upravuje nečinnost společnosti při projednání odstoupení osoby, která je statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo členem jiného orgánu společnosti.

Ke stejnému výkladu obch. zákoníku dospěl v minulosti i Nejvyšší soud ČR v rozhodnutí se sp. zn. 29 Odo 1549/2005.

Pověření výkonem obchodního vedení společnosti (nové ustanovení § 66d obch. zák.)

Nově se vkládá do obch. zákoníku ustanovení § 66d. Výslovně upravuje možnost pověřit obchodním vedením zaměstnance společnosti, který je statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu (tzv. manažerská smlouva). Možnost uzavírání takovýchto smluv nebyla sice zákonem vyloučena, obch. zákoník však zmíněnou právní úpravu neobsahoval.

Obch. zákoník vylučuje pochybnosti o tom, že by se tímto způsobem mohl statutární orgán společnosti, resp. její člen, zbavit odpovědnosti vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře.

Mzdu nebo odměnu pro zaměstnance, který vykonává činnost obchodního vedení společnosti, určuje orgán společnosti, který má v působnosti rozhodování o odměňování statutárního orgánu nebo jejich členů.

Na základě tohoto pověření se však nelze účastnit zasedání statutárního orgánu, rozhodovat o pověření obchodním vedením, rozhodovat o základním zaměření obchodního vedení společnosti ani jinou činnost v rámci obchodního vedení, které obch. zákoník nebo jiný právní předpis svěřuje do výlučné působnosti statutárního orgánu.

Rozšíření okruhu osob, které mohou být na základě rozhodnutí soudu zapsáni jako likvidátoři společnosti

Pokud se soudu nepodaří získat osobu, která by s výkonem funkce likvidátora souhlasila, popř. osobu, která splňuje požadavky kladené na osobu likvidátora z řad členů statutárního orgánu či společníků dle § 71 odst. 1 až 4 obch. zák., může do této funkce jmenovat nejenom osobu, která je zapsána v seznamu insolvenčních správců, ale rovněž po jejím souhlasu i fyzickou osobu, která splňuje podmínky pro zápis do takového seznamu (§ 77 odst. 7 obch. zák.), tj. je bezúhonná, způsobilá k právním úkonům a splňuje další kvalifikační předpoklady (mimo složené zkoušky insolvenčního správce).

Zveřejnění návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku v sbírce listin (nové ustanovení § 75aa obch. zák.)

Pokud o likvidaci rozhodl soud a likvidátora jmenoval podle § 77 odst. 7 obch. zák., není likvidátor povinen předkládat společníkům nebo orgánu k tomu příslušnému ke schválení návrh na rozdělení likvidačního zůstatku a zprávu o naložení s majetkem. Tyto listiny však musí bez zbytečného odkladu uložit do sbírky listin. Najisto se tím stanoví okamžik, od kdy lze počítat 3 měsíční prekluzivní lhůtu k uplatnění práva společníka na přezkum podílu na likvidačním zůstatku.

Toto ustanovení se snaží odstranit nejasnosti ohledně dne, kdy začala plynout lhůta k přezkumu a vyhnout se potížím při určení dne doručení těchto dokumentů. Zároveň usnadňuje likvidaci tzv. prázdných společností a snižuje transakční náklady v souvislosti s jejich likvidací. Odpadá totiž povinnost likvidátora zmíněné dokumenty doručovat společníkům likvidované společnosti.

Dále novela stanovuje povinnost správce daně poskytnout likvidátorovi při stanovení daně pro splnění daňových povinností potřebnou součinnost, pokud se mu této součinnosti nedostalo od společnosti.

Odstranění výkladových problémů v souvislosti se zajišťovacími závazky dle § 196a obch. zák.

V ustanovení § 196a obch. zák. reaguje změna na vývoj judikatury, a to zejména s ohledem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se sp. zn. 29 Odo 996/2004 (převzetí ručení za splnění peněžitého závazku není potřebné oceňovat znaleckým posudkem) a rozhodnutí se sp. zn. 29 Cdo 3276/2008 (povinnost stanovit „hodnotu majetku“ na základě posudku znalce jmenovaného soudem, zakotvená v ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák., nedopadá na převzetí ručení).

Společnost bude poskytovat zajištění osobám dle § 196a odst. 1 a 2 obch. zák. pouze na základě souhlasu valné hromady (viz nový § 196a odst. 5 obch. zák.). Vypouští se rovněž odkaz na podmínky obvyklé v obchodním styku, kdy nebylo jasné, zda se tyto vážou na poskytnutí ručení nebo na samostatné ručení a nebylo možné tuto podmínku materiálně splnit.

Úprava v novém odst. 6 ustanovení § 196a obch. zák. dále uvádí, že pokud byl nabytý majetek v rozporu s ustanovením § 196a odst. 1 až 3 obch. zák. dále zcizen, použije se ustanovení § 446 obch. zák. přiměřeně (nabytí od nevlastníka).

Vzdání se nároku na náhradu škody před porušením povinnosti

Dle kogentního ustanovení § 386 obch. zák. se v současnosti není možné vzdát se nároku na náhradu škody před porušením povinnosti, z něhož mohla škoda vzniknout. Tyto dohody jsou považovány za neplatné.

Novela výslovně uvádí, že u vztahů z obch. zák. bude možné dohodou toto právo na náhradu škody nejen omezit, ale rovněž i vyloučit. Omezení či vyloučení náhrady škody se ovšem nebude vztahovat na případy, kdy byla škoda způsobena úmyslně.

Mgr. Dagmara Mišutková

autor působí v advokátní kanceláři ŠACHTA&PARTNERS, v.o.s. v Praze

Mgr. Peter Gama

autor působí v advokátní kanceláři ŠACHTA&PARTNERS, v.o.s. v Praze

[ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s.](#)

Radlická 28/663
150 00 Praha 5

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
email: jurista@jurista.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)